

Міжнародне право

УДК 341.735

Іванов Артем Геннадійович

*асистент кафедри права Європейського Союзу
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

Иванов Артём Геннадьевич

*ассистент кафедры права Европейского Союза
Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого*

Ivanov Artem

*Assistant of the Department of European Union Law
Yaroslav Mudryi National Law University*

Лепілова Вікторія Вячеславівна

*студентка Міжнародно-правового факультету
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Лепилова Виктория Вячеславовна

*студентка Международно-правового факультета
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого*

Lepilova Viktoriia

*Student of the International Law Faculty
Yaroslav Mudryi National Law University*

Блинова Дар'я Віталіївна

*студентка Факультету прокуратури
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Блинова Дарья Витальевна

*студентка Факультета прокуратуры
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого*

Blynova Daria

*Student of the Faculty of the Prosecutor's Office
Yaroslav Mudryi National Law University*

**ПРАКТИКА ЗЛОВЖИВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНИМИ
ІМУНІТЕТАМИ**
**ПРАКТИКА ЗЛОУПОТРЕБЛЕННЯ ДИПЛОМАТИЧЕСКИМИ
ИММУНИТЕТАМИ**
THE PRACTICE OF ABUSE OF DIPLOMATIC IMMUNITIES

Анотація. У межах цієї статті було розглянуто найактуальніші теоретичні і практичні аспекти питання, пов'язаного з проблемою належного використання дипломатичними агентами своїх привілеїв та імунітетів. Проаналізовано природу дипломатичного імунітету, розглянуто його функціональне призначення.

Досліджено співвідношення обов'язку поважати закони та постанови держави перебування та тією свободою, що надається дипломатичному агенту у зв'язку з його імунітетами. Обґрунтовано, чому дипломатичні імунітети не мають абсолютного характеру.

У статті розглянуто шляхи захисту держави перебування від зловживань з боку дипломатів. Детально відображено випадки порушень дипломатами законодавства країни перебування та проаналізована практика врегулювання таких ситуацій на міжнародному рівні. У зв'язку з цим можна прослідкувати намагання та настрої держав у зовнішніх зносинах та визначити їх пріоритети на користь своїх громадян чи на збереження двосторонніх партнерських стосунків.

Приділено увагу можливості відмови від імунітету та реальних наслідків такої відмови на прикладі інциденту з грузинським дипломатом Георгієм Махарадзе, який перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння за кермом, на смерть збив американку у 1997 році у Вашингтоні. Також авторами порівняно цей випадок з аналогічним, в якому, однак, винний скористався своїм спеціальним дипломатичним захистом та залишився безкарним.

Виокремлено позитивні та негативні сторони явища дипломатичних імунітетів.

Автори дійшли до висновку, що система дипломатичних імунітетів вимагає реформування. У дипломатів має бути додаткова форма захисту, проте через істотні зміни суспільства у більшості випадків дипломатичні імунітети лише заважають підтримувати соціальну рівновагу у суспільстві.

Ключові слова: *дипломатичні привілеї та імунітети; зловживання дипломатичними імунітетами; дипломатична недоторканість; Віденська конвенція про дипломатичні зносини.*

Аннотація. *В рамках этой статьи были рассмотрены актуальные теоретические и практические аспекты вопроса, связанного с проблемой надлежащего использования дипломатическими агентами своих привилегий и иммунитетов. Проанализирована природа дипломатического иммунитета, рассмотрено его функциональное назначение.*

Исследовано соотношение обязанности уважать законы и постановления государства пребывания и свободу, предоставляемую дипломатическому агенту в связи с его иммунитетом. Обосновано, почему дипломатические иммунитеты не носят абсолютного характера.

В статье рассмотрены пути защиты государства от злоупотреблений со стороны дипломатов. Подробно отражены случаи нарушений дипломатами законодательства страны пребывания и проанализирована практика урегулирования таких ситуаций на международном уровне. В связи с этим можно проследить настроения государств во внешних сношениях и определить их приоритеты в пользу своих граждан или на сохранение двусторонних партнерских отношений.

Уделено внимание возможности отказа от иммунитета и реальных последствий такого отказа на примере инцидента с грузинским

дипломатом Георгием Махарадзе, который, находясь в состоянии алкогольного опьянения за рулем, насмерть сбил американку в 1997 году в Вашингтоне. Также автора сравнили этот случай с аналогичным, в котором, однако, виновный воспользовался своей специальной дипломатической защитой и остался безнаказанным.

Выделены положительные и отрицательные стороны дипломатических иммунитетов.

Автора приходят к выводу, что система дипломатических иммунитетов требует реформирования. У дипломатов должна быть дополнительная форма защиты, однако из-за существенных изменений общества в большинстве случаев дипломатические иммунитеты лишь мешают поддерживать социальное равновесие в обществе.

Ключевые слова: дипломатические привилегии и иммунитеты; злоупотребление дипломатическими иммунитетами; дипломатическая неприкосновенность; Венская конвенция о дипломатических сношениях.

Summary. *The topical theoretical and practical aspects of the problem of the proper use of diplomatic privileges and immunities by diplomatic agents were considered in this paper. The nature of diplomatic immunity and its functional purpose were analyzed.*

The correlation between the duty to respect the laws and regulations of the receiving state and the freedom afforded to a diplomatic agent in connection with his immunities has been explored. It is substantiated why diplomatic immunities are not absolute.

The ways of protection of the state from abuse by diplomats are considered in the article. Cases of violations by diplomats of the legislation of the receiving state are displayed in detail and the practice of resolving such situations at the international level is analyzed. In this regard, it is possible to trace the intentions of states in foreign relations and determine their priorities in favor of their citizens or to maintain bilateral partnerships.

Attention is paid to the possibility of waiving immunity and the real consequences of such a waiver on the example of the incident with the Georgian diplomat Georgy Makharadze, who killed a woman under the influence of alcohol in 1997 in Washington. The authors also compared this case with a similar one, in which, however, the perpetrator remained unpunished using special diplomatic protection.

The positive and negative aspects of diplomatic immunities are highlighted.

The authors came to the conclusion that the system of diplomatic immunities needs to be reformed. Diplomats should have an additional form of protection, but due to significant changes in society, in most cases, diplomatic immunities only interfere with maintaining the social balance.

Key words: *diplomatic privileges and immunities; abuse of diplomatic immunities; diplomatic immunity; Vienna convention on diplomatic relations.*

Постановка проблеми. Основним призначенням дипломатичної діяльності є підтримка і розвиток офіційних стосунків з країною перебування і захист прав та інтересів своєї держави, її громадян і юридичних осіб. Заради забезпечення безперешкодної реалізації цих основних функцій дипломатичних агентів наділено низкою повноважень, а також спеціальним захистом у вигляді привілеїв та імунітетів, встановлених міжнародним правом. Дипломатичні привілеї являють собою сукупність специфічних прав та переваг, наданих дипломатам, тоді як дипломатичний імунітет - це фактично вилучення особи з-під юрисдикції держави перебування. Таке положення дипломата відкриває надзвичайно широкі можливості не тільки для правомірної діяльності, але і навпроти - надмірна свобода в руках недобросовісної особи може призвести до зловживань своїм становищем та, таким чином, порушення соціальної рівноваги, коли протиправне суспільно-шкідливе діяння дипломата залишається безкарним та не тягне за собою відповідальності за законом.

Аналіз останніх досліджень. На сучасному етапі проблемні питання практичної реалізації дипломатичними агентами своїх привілеїв та імунітетів були досліджені у працях багатьох експертів та науковців, що підтверджує наявність інтересу та наукової дискусії щодо даної тематики. Значний вклад у вивчення даної проблематики внесли роботи Чистоходової І. А. [2], Даєва В. Г. [3], Буликіної Т. [11], Кольдрус І. В тощо. Деякі з них стали фундаментом для написання статті.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є комплексне дослідження питання належного використання дипломатичними агентами своїх привілеїв та імунітетів, з'ясування причин зловживань таким положенням, можливостей захисту держави перебування від такого, виявлення випадків порушень дипломатами законодавства країни перебування та аналіз практики врегулювання таких ситуацій.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 2 Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 р. встановлення дипломатичних зносин між державами та заснування постійних дипломатичних представництв здійснюється за взаємною згодою. Слідом за заснуванням такого представництва на території держави перебування постає питання про те, які норми міжнародного права гарантують здійснення його діяльності на території держави перебування.

Для того, щоб система дипломатичного права нормально функціонувала, необхідно, щоб її компоненти користувались спеціальним захистом у вигляді привілеїв та імунітетів, встановлених в рамках дипломатичного права.

В юридичній літературі імунітет (лат. *immunitas* — звільнення) означає виключне право не підкорюватись певним правилам. Під дипломатичним імунітетом розуміється сукупність привілеїв, наданих дипломатичним агентам іноземних держав. Об'єм дипломатичних імунітетів визначається міжнародними угодами, договорами та

конвенціями, а в деяких випадках — шляхом прямих переговорів. Окрім дипломатичних представників, міжнародними актами можуть бути встановлені певні гарантії також щодо інших осіб іноземних держав.

Дипломатичний імунітет базується на міжнародно-правових принципах невтручання у внутрішні справи держав, міжнародного співробітництва та екстериторіальності.

Що стосується принципу екстериторіальності, то раніше вважалось, що дипломатичний агент не полишав території акредитуючої держави та не може підпадати під дію законів і правил держави перебування. Але така юридична фікція могла слугувати обґрунтуванням безмежного розширення імунітетів, тому наразі «екстериторіальність» поступово витісняється більш точними позначеннями різних форм імунітету від юрисдикції іноземної держави [2, с. 118].

Право на імунітет виникає з моменту вступу члена персоналу представництва на територію держави перебування під час зайняття своєї посади. Якщо ця особа вже знаходилася на даній території, то зазначене право виникає з моменту, коли про його призначення повідомляється міністерство закордонних справ або інше міністерство, щодо якого є домовленість.

Здебільшого імунітети мають на меті забезпечити незалежність певних категорій осіб з огляду на особливий характер виконуваних ними державних чи громадських функцій. В таких випадках мова йде не про імунітети «в чистому вигляді», тобто звільнення від тих чи інших обов'язків, а про встановлення додаткових гарантій законності застосування до них державного примусу [3, с. 49].

Даний вид імунітету має інтегруючий характер і поширюється однаково як на службову діяльність, так і на приватне життя дипломатичного агента.

Преамбула Віденської конвенції про дипломатичні зносини закріплює, що привілеї та імунітети надаються не заради вигод окремих осіб, а для забезпечення ефективного здійснення функцій дипломатичних представництв. Таким чином, імунітети даються дипломатичним агентам не заради нього самого, а заради тих, кого він представляє.

Віденська конвенція 1961 р. закріплює, що усі особи, які користуються привілеями та імунітетами, без шкоди для цих привілеїв та імунітетів зобов'язані поважати закони та постанови держави перебування.

Обов'язок поважати закони держави перебування фактично означає, що дипломатичний агент в цілому підпадає під їх дію. Не можна стверджувати, що закони держави перебування не мають обов'язкової сили щодо дипломатичних агентів через їх дипломатичні імунітети.

Дипломатичні імунітети не мають абсолютного характеру, як може здатись на перший погляд. Імунітет від застосування примусу, яким користується дипломатичним агент, не є перешкодою для держави перебування захистити себе від порушень свого законодавства шляхом оголошення такої особи дипломата «*persona non grata*». Звичайно, цей вид санкції відрізняється від санкцій за порушення внутрішнього законодавства країни перебування, однак, фактично, це єдина санкція, яку держава перебування вправі застосувати у випадку порушення її законів дипломатичним агентом. Положення «*persona non grata*» має суто індивідуальний характер і не тягне за собою припинення дипломатичних відносин між державами.

Дипломатичний представник є органом акредитуючої держави й остання має гарантувати дотримання ним законодавства держави перебування. Держава акредитації може досягти цього шляхом судового переслідування відповідно до свого внутрішнього законодавства або позбавивши особу дипломатичного імунітету.

Однак широкий діапазон привілеїв та імунітетів залишає відкритим питання про те, чи не є надмірною перевага на користь юрисдикції акредитуючої держави.

Від імунітетів та привілеїв, наданих дипломатичному агенту, безпосередньо вирає акредитуюча держава. Зі свого боку ця держава має нести міжнародну відповідальність за всі дії, на які імунітет розповсюджується відповідно до міжнародного права. Це означає, що акредитуюча держава несе міжнародну відповідальність не тільки за професійну діяльність дипломатичних агентів, а й за неофіційні дії таких працівників.

Попри обов'язок дипломатичних агентів поважати закони та правила держави перебування, порушення ними трапляються доволі часто. Причини такого можуть бути різними, але на практиці найчастіше вони зводяться до зловживання імунітетом і даними привілеями.

Проблематика полягає в тому, що, з одного боку, дипломати фактично є правопорушниками, а з іншого - зважаючи на наявність у них дипломатичного імунітету, вони не можуть бути притягнуті до відповідальності владою держави перебування. Тому пропонуємо проаналізувати деякі казуси із дипломатичної практики, які відбивають дану проблему.

Система дипломатичних привілеїв та імунітетів вже давно викликає питання, особливо після таких інцидентів, як вбивство у квітні 1984 року співробітниці лондонської поліції Івонни Флетчер.

16 квітня 1984 року двоє студентів — активних противників політики Муаммара Каддафі — були страчені через повішення в університеті Тріполі. У відповідь лівійські дисиденти у Британії вирішили влаштувати демонстрацію біля посольства Лівії у Лондоні. Делегація посольства поскаржилась на майбутню демонстрацію Міністерству закордонних справ і у справах Співдружності націй Великої Британії та попросила її

припинити. Наступного дня для спостереження за демонстрацією був відправлений загін з близько 30 поліцейських, серед них була і Флетчер.

У ході протесту розпочалась стрілянина, в результаті якої було поранено 11 людей, зокрема Івонн, яка того ж дня померла.

Патологоанатомічний огляд встановив, що з кута вхідної рани та положення Флетчер на вулиці, постріл був здійснений з першого поверху посольства Лівії.

Станом на початок 2022 року ніхто не був засуджений за вбивство Флетчер, хоча у 2021 році Високий суд ухвалив, що союзник Каддафі Салех Мабрук несе солідарну відповідальність за вбивство. Констебль Джон Мюррей, колега Флетчер, заявив, що досі намагається притягнути вбивцю до відповідальності [4].

Як впливає із функцій дипломатичного представництва, суть дипломатії полягає в тому, щоб представники заохочувати та підтримувати дружні відносини між державами. Тим не менш, міжнародна практика знає випадок, коли дії особи, що володіє дипломатичними імунітетами, загострили двосторонні відносини.

У 2011 році Реймонд Девіс на перехресті в Лахорі застрелив двох пакистанців, які під'їхали до його машини на мотоциклі зі зброєю, та ще одну людину, яка намагалася втекти. Після вбивств Девіс зв'язався з американським консульством, і незабаром за ним приїхав позашляховик, який перш ніж забрати Девіса, їхавши не в тому напрямку вулицею з одностороннім рухом, збив мотоцикліста та зник з місця події.

При обшуку місця події поліція виявила, що Девіс був агентом ЦРУ, який займався шпигунством у Пакистані, і його відправили до в'язниці. Ця справа викликала масові антиамериканські настрої в Пакистані, чому сприяло також те, що уряд США скористався дипломатичним імунітетом: навіть тодішній президент Сполучених Штатів Обама публічно закликав звільнити Девіса.

Пакистан подав на Девіса до суду, заявивши, що дипломатичний імунітет Девіса не був настільки надійним. Але злочинця було виправдано після того, як сім'ї загиблих отримали таємничу грошову компенсацію, яка дозволила звільнити Девіса за законами шаріату, коли родичі жертви можуть помилувати вбивцю [5]. Зрештою, Девісу зійшло з рук те, чим він займався, однак увесь цей інцидент завдав величезних збитків відносинам між США та Пакистаном, особливо з пакистанської сторони.

У червні 2017 року громадянин Саудівської Аравії вбив німця, відчинивши двері своєї машини прямо на доріжку для велосипедистів у Берліні. За нормальних обставин за вбивство з необережності було б порушено кримінальну справу, проте ця особа була саудівським дипломатом.

Міністерство закордонних справ Німеччини надіслало посольству Саудівської Аравії усну ноту щодо інциденту. Згідно з дипломатичними угодами, влада Німеччини може вимагати від Саудівської Аравії відмови від імунітету, щоб винного можна було притягнути до кримінальної відповідальності або формально вислати його. Але дипломат зміг скористатись дипломатичним імунітетом і залишив країну до пред'явлення обвинувачення. У прокурорів не було іншого вибору, як закрити справу [6].

Дипломатична недоторканність необов'язково обмежується лише цивільними представниками. За домовленістю договірних сторін, викладеною у відповідних офіційних документах або виробленою практикою, дипломатичними привілеями та імунітетами можуть бути наділені також і інші особи. Так про свою дипломатичну недоторканність заявив старший сержант морської піхоти Крістофер Ван Гетем.

Ван Гетем працював охоронцем у посольстві США у Бухаресті, коли у грудні 2004 року він проігнорував знак зупинки світлофора, і позашляховик, яким він керував, врізався у таксі. Пасажиром цього таксі виявився Тео Пітер, відомий румунський рок-виконавець. Пітер загинув

внаслідок катастрофи, а перевірка місцевою поліцією показала, що Ван Гетем перебував у стані алкогольного сп'яніння. Перш ніж його могли заарештувати, втрутилися співробітники посольства, і Ван Гетем покинув країну під дипломатичним імунітетом [5]. Пізніше морський піхотинець був виправданий військовим трибуналом у ненавмисному вбивстві, що викликало протести румунів у Сполучених Штатах.

У 2017 році в Лос-Анджелесі два автомобіля рухались вулицями Беверлі-Хіллз понад встановлену максимальну швидкість руху авто, ігноруючи дорожні знаки. Хоча особи водіїв не були чітко помітні на кадрах відеоспостереження, автомобілі були пов'язані з шейхом Халідом Хамадом Аль-Тані, який є частиною королівської родини Катару. Коли із шейхом зв'язалися з приводу інциденту, він негайно послався на дипломатичний імунітет та виїхав з країни [5]. Таким чином, шейху Аль-Тані та його співучаснику вдалось уникнути суду.

Попри загальну тенденцію захисту акредитуючою державою своїх дипломатів, траплялись випадки, коли держава йшла на поступки перед державою перебування, звільняючи особу дипломатичного імунітету.

Грузинський дипломат Георгій Махарадзе, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння за кермом, на смерть збив 17-річну американку Дж. Волтрік у 1997 році у Вашингтоні.

Американська влада вимагала Грузію позбавити його дипломатичного статусу. Тоді Президент Грузії пішов на безпрецедентний у світовій дипломатичній практиці крок – позбавив Махарадзе дипломатичного імунітету. Винний зізнався у ненавмисному вбивстві, після чого був взятий під варту у залі суду та засуджений до 7 років ув'язнення. Більшу частину покарання відбув у американській в'язниці, а потім було передано грузинській владі для подальшого відбування покарання на батьківщині [7].

Цей випадок часто порівнюють зі схожим епізодом 1998 року, коли у центрі Владивостока сталася дорожньо-транспортна пригода. Авто, що належало генеральному консулу США Дугласу Кенту, на великій швидкості врізалось в таксі. Внаслідок аварії одного з пасажирів, 23-річного Александра Кашина, паралізувало нижче грудей.

Винуватець події не спробував надати першу допомогу, натомість замкнувся в машині, чекаючи на прибуття співробітників поліції та консульства. Співробітники, які прибули на місце події, визнають, що консул знаходився під впливом алкоголю. Непритомного Кашина відправили в реанімацію, а Кент попрямував до нічного клубу [8].

Росія спробувала притягнути Кента до відповідальності, проте Сполучені Штати відмовилися позбавити його імунітету, і справу було закрито. І хоча Дуглас Кент не заперечував своєї провини, йому було відмовлено у прийнятті на себе будь-якої відповідальності за інцидент.

Конгресмен США Курт Уелдон, порівнюючи випадок Кента зі справою Махарадзе, сказав: «Я думаю, що це один із найбільш волаючих прикладів подвійних стандартів Америки» [9].

Імунітет від юрисдикції держави перебування не звільняє агента від юрисдикції держави, що акредитує, громадянином якої вона є. Відомі випадки, коли акредитуюча держава гарантує дотримання дипломатичними агентами законодавства держави перебування шляхом судового переслідування відповідно до свого внутрішнього законодавства.

У 2001 році в Оттаві Андрій Князєв, перебуваючи за кермом, збив жінку, після чого був затриманий, але випущений поліцією після того, як оголосив, що він російський дипломатичний агент. Канада звернулася до Росії з проханням позбавити Князєва імунітету. Але в цьому випадку Оттава вирішила задовольнитись висловлюваннями співчуття з боку Росії та обіцянками проведення суду над Князєвим і вирішила не продовжувати вимагати його видачі, щоб не ризикувати двосторонніми відносинами.

Дипломат був притягнутий до кримінальної відповідальності за законодавством Росії та засуджений до 4 років ув'язнення [10].

Дипломатичні імунітети є необхідною гарантією того, що дипломатичні функції будуть нормально здійснені. Виходячи з такого підходу, цілком логічним є усталена думка про те, що імунітет перш за все дається особі для реалізації своєї функції, відповідно, така функція не може бути реалізована через вчинення злочинів [11, с. 334]. Затримання чи арешт дипломатичного агента місцевими правоохоронними органами, порушуючи норми міжнародного права, зокрема Віденської конвенції про дипломатичні зносини від 1961 р., трапляються досить рідко. Проте неприпустимість затримання певною мірою грає на користь не чистим на руку дипломатичним агентам, які займаються в країні перебування незаконною діяльністю, і тим самим їхня особиста недоторканність є перешкодою для припинення протиправної діяльності місцевою владою. Так, наприклад, ізраїльського дипломатичного агента було затримано російськими службами безпеки на початку травня 2011 р. у Москві у зв'язку зі здійсненням ним промислового шпигунства і протягом наступних 48 годин покинув Росію [12].

Дипломатичний імунітет, призначений для того, щоб убезпечити дипломатів від усіляких загроз, – це давній наріжний камінь міжнародних відносин. За законами винний у скоєнні правопорушення має нести відповідальність, проте дипломати здебільшого залишаються безкарними за такі дії через дипломатичну недоторканність, від якої навіть не в змозі самостійно відмовитись. Відповідно до статті 32 Віденської конвенції про дипломатичні зносини відмовитися від імунітету від юрисдикції дипломатичних агентів може лише акредитуюча держава.

Щодо позитивного в цьому інституті, то він захищає дипломата, щоб забезпечити ефективну роботу представництва. Це означає, що місцева влада не може чинити на нього тиску, втручатися у справи представництва

та приватне життя дипломата. Дипломатичні імунітети не мають на меті запобігти покаранню людей відповідно до місцевого законодавства, що є їх побічним ефектом. Якщо порівнювати із загальною картиною злочинності, то відносно невелика кількість людей, які мають дипломатичні імунітети, скоюють злочини, але в дипломатичних колах така негативна тенденція існує вже доволі давно, оскільки ця система відкриває деяким недоброчесним співробітникам можливість для зловживання своїм привілейованим становищем.

В епоху інтенсивних комунікацій, прозорості та підзвітності, уряди держав просто не можуть поводитися погано з іноземними чиновниками. Адвокат Джеффри Робінсон, який спеціалізується на правах людини, вважає, що дипломатична недоторканність мала сенс у часи холодної війни, коли дипломати справді працювали у ворожому оточенні та могли потрапити в якусь пастку, проте зараз вона вже застаріла [7].

Не можна повністю відмовитися від дипломатичних імунітетів, оскільки у низці країн (Північна Корея, Афганістан, Сирія) співробітники дипломатичного представництва виконують свою роботу у постійній небезпеці. Було б неправильно позбавляти їх гарантії на безпеку, але це дуже виняткові випадки. У дипломатів має бути додаткова форма захисту, оскільки вони перебувають у чужій країні та виконують надважливу функцію підтримки дружніх стосунків між державами, проте уся система дипломатичних імунітетів вже давно вимагає реформування.

Висновки з даного дослідження. Підсумовуючи, варто зазначити, що в якості сучасного правового явища дипломатичні імунітети були оформленні Віденською конвенцією про дипломатичні зносини 1961 року. З того часу їх об'єм не змінювався, а положення конвенції не переглядались, незважаючи на істотні зміни у суспільстві. Практика зловживання імунітетами з боку дипломатичних агентів, на жаль, існує, а конкретні випадки зловживань викликають особливий резонанс та породжують нові

хвилі дискусії в наукових колах. У дипломатів має бути додаткова форма захисту через особливості функцій, що покладені на них у зв'язку з їх професійною діяльністю, проте проведені дослідження окреслюють необхідність подальшого перегляду системи дипломатичних імунітетів.

Література

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text
2. Чистоходова І. А. Теоритические основы обоснования дипломатических привилегий и иммунитетов // *Вестник РУДН, сер. Юридические науки*. 2005. № 1. С. 116-123.
3. Даев В. Г. Иммунитеты в уголовно-процессуальной деятельности // *Известия высших учебных заведений. Правоведение*. 1992. № 3. С. 48-52.
4. Murder of Yvonne Fletcher // *Вікіпедія. Вільна енциклопедія*. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Murder_of_Yvonne_Fletcher
5. Pauli Poisuo. 10 Strange Crimes Committed by Diplomats // *TopTenz*. Dec. 18. 2018. URL: <https://www.toptenz.net/10-strange-crimes-committed-by-diplomats.php>
6. Anger in Berlin after Saudi driver who killed cyclist claims diplomatic immunity // *The Telegraph*. Jun. 16. 2017. URL: <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/06/16/anger-berlin-saudi-driver-killed-cyclist-claims-diplomatic-immunity/>
7. Jon Kelly. Should diplomats still have immunity? // *BBC News Magazine*. – Mar. 29. 2016. URL: <https://www.bbc.com/news/magazine-35882967>
8. Alexander Kashin. The History of my fighting. Part 1. URL: <https://alexandr-kashin.livejournal.com/13671.html>
9. Tom Jackman. Russian Hurt in Crash Sues U.S. Diplomat // *The Washington Post*. Sep. 15. 2002. URL:

<https://www.washingtonpost.com/archive/local/2002/09/15/russian-hurt-in-crash-sues-us-diplomat/c845de31-cf4d-49ca-b048-5c9152505519/>

10. Жигалкін Ю. Российский дипломат-убийца в Канаде // *Радио Свобода*. Jan. 31. 2001. URL: <https://www.svoboda.org/a/24223912.html>
11. Булыкина Т. Проблемы реализации иммунитета должностных лиц государств от уголовной юрисдикции // *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 5. С. 333-336.
12. Задержание военного атташе Израиля связано с промшпионажем. URL: <https://ria.ru/20110519/376712280.html>

References

1. Videnska konventsiiia pro dyplomatychni znosyny 1961 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text
2. Chistokhodova I. A. Teoriticheskie osnovy obosnovaniya diplomaticheskikh privilegii i immunitetov // *Vestnik RUDN, ser. Yuridicheskie nauki*. 2005. № 1. S. 116-123.
3. Daev V. G. Immunitety v ugovovno-protsessualnoi deyatel'nosti // *Izvestiya vysshikh uchebnykh zavedenii. Pravovedenie*. 1992. № 3. S. 48-52.
4. Murder of Yvonne Fletcher // *Wikipediia. Vilna entsyklopediia*. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Murder_of_Yvonne_Fletcher
5. Pauli Poisuo. 10 Strange Crimes Committed by Diplomats // *TopTenz*. Dec. 18. 2018. URL: <https://www.toptenz.net/10-strange-crimes-committed-by-diplomats.php>
6. Anger in Berlin after Saudi driver who killed cyclist claims diplomatic immunity // *The Telegraph*. Jun. 16. 2017. URL: <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/06/16/anger-berlin-saudi-driver-killed-cyclist-claims-diplomatic-immunity/>
7. Jon Kelly. Should diplomats still have immunity? // *BBC News Magazine*. Mar. 29. 2016. URL: <https://www.bbc.com/news/magazine-35882967>

8. Alexander Kashin. The History of my fighting. Part 1. URL: <https://alexandr-kashin.livejournal.com/13671.html>
9. Tom Jackman. Russian Hurt in Crash Sues U.S. Diplomat // The Washington Post. Sep. 15. 2002. URL: <https://www.washingtonpost.com/archive/local/2002/09/15/russian-hurt-in-crash-sues-us-diplomat/c845de31-cf4d-49ca-b048-5c9152505519/>
10. Zhigalkin Yu. Rossiiskii diplomat-ubiitsa v Kanade // Radio Svoboda. Jan. 31. 2001. URL: <https://www.svoboda.org/a/24223912.html>
11. Bulykina T. Problemy realizatsii immuniteta dolzhnostnykh lits gosudarstv ot ugolovnoi yurisdiktsii // Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo. 2019. № 5. S. 333-336.
12. Zaderzhanie voennogo attashe Izrailya svyazano s promshpionazhem. URL: <https://ria.ru/20110519/376712280.html>